

Захаров І.В.
студент 2 курсу, групи ЗТЗНС-18м, ГЕФ
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир
Кірейцева Г.В.,
к.е.н., доцент кафедри екології
Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир

ВИЗНАЧЕННЯ ОСНОВНИХ ЧИННИКІВ ЗАБРУДНЕННЯ РІЧКИ УЖ

Останніми роками зростає інтерес до ресурсів малих річок, їх подальшої долі. Малі річки міліють, стають несудохідними. В ХХ столітті вилучення води з річок на зрошення, промислові і побутові потреби, перекидання води в інші річкові системи, регулювання річкового стоку шляхом будівництва штучних водойм призвело до обміління і загибелі багатьох річок. Розширення масштабів меліорації та інтенсифікації сільськогосподарського виробництва у басейнах малих річок саме пов'язано із введенням до їх екосистеми великої кількості мінеральних та органічних речовин. Також в екосистеми більшості малих річок збільшилося потрапляння біогенних речовин внаслідок вирубування лісів, чагарників, розорювання земель тощо. Паралельно збільшилися витрати незворотних втрат води, стік річок скоротився, їх енергія знизилася. За цих умов зменшилася здатність самих річок виносити мінеральні та органічні речовини до інших систем, що призвело до їх накопичення. Одним із наслідків цього процесу є замулення русел малих річок.

Річка Уж загальною площею басейну 8080 км² і довжиною 256 км² є водоймою I категорії водокористування, на якій в районі водозабору встановлено створ тривалого спостереження. За результатами лабораторних досліджень, проведених ДУ «ЖОЛЦ МОЗ України» у 2018 році 100 % досліджених зразків води не відповідали нормативам за санітарно-хімічними 4 % – за мікробіологічними показникам (рис. 1).

Рис. 1. Показники забруднення водних об'єктів, що перевищують нормативний вміст

Проаналізувавши основні показники забруднення р. Уж, що перевищують нормативний вміст, встановлено, що найбільш суттєвими чинниками, що призводять до погіршення стану річки Уж є: забруднення водойм токсичними речовинами техногенного походження внаслідок господарської діяльності, яка здійснюється і в межах водозбірних басейнів, і на самих водотоках; скид з меліоративних систем суб'єктів господарювання дренажних вод, що, в основному неочищені (через відсутність або неефективну роботу локальних очисних споруд), що викликає "цвітіння" річки в літній період і погіршують якість води; внаслідок роботи Коростенського КП «Водоканал» через постійний дефіцит реагентів та застаріле технічне та технологічне обладнання, що експлуатується відбувається повсюдне порушення технології очищення стічних вод, і як наслідок, потрапляння недоочищених стоків у річку; відсутність локальних систем очищення комунально-побутових стоків на територіях ОТГ; забруднення води внаслідок захаращеності прибережних смуг звалищами побутових та будівельних відходів. Не встановлені прибережні захисні смуги річки; потрапляння забруднюючих речовин разом із поверхневим стоком з сільськогосподарських угідь та фермерських господарств; руйнування гідротехнічних споруд, що призводить до обміління річки, активізації ерозійних процесів, погіршення санітарно-епідемічного стану в населених пунктах та басейну річки Уж.